

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Ndob/11/2025
Identifikačné číslo spisu:	6125201195
Dátum vydania rozhodnutia:	07.08.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Soňa Pekarčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6125201195.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v spore žalobcu: JUDr. Ing. Branislav Pecho, PhD., advokát so sídlom Piaristická 2, 949 01 Nitra, IČO: 42 119 316, proti žalovanému: V. X., narodený XX.X.XXXX, A. XX, XXX XX A., zastúpený Advokátska kancelária Hardošová, s. r. o., Černyševského 1287/10, 851 01 Bratislava, IČO: 56 389 850, o zaplatenie 2.295,83 eura s prísl., vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 74Cb/23/2025, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica,

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na konanie je Mestský súd Bratislava IV.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Mestskému súdu Bratislava III z dôvodu, že po podaní odporu žalovaným bol zo strany žalobcu podaný návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie vecí podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o UK“).

2. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) bol postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) predložený súdny spis Mestského súdu Bratislava III, sp. zn. 74Cb/23/2025, z dôvodu nesúhlasu súdu s postúpením mu sporu z upomínacieho konania. V predmetnom spore sa žalobca domáha priznania žalovanej sumy z dôvodu, že žalovaný - ako klient žalobcovi - ako advokátovi neuhradil žalobcom vyúčtovanú odmenu za poskytnutie služby právneho zastúpenia v konaní na Okresnom súde Bratislava I, sp. zn. 14C/251/2013. Podľa názoru predkladajúceho súdu právny vzťah, predmetom ktorého je nárok žalobcu, nie je možné považovať za záväzkový vzťah medzi podnikateľmi, ktorý by sa týkal ich podnikateľskej činnosti v zmysle § 261 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“).

3. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Mestskému súdu Bratislava III a Okresnému súdu Banská

Bystrica (§ 43 ods. 2 CSP) dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu je dôvodný.

4. Podľa § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. (2) Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

5. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu.

6. Podľa § 43 ods. 1 a 2 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená. (2) Ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

7. Podľa § 12 ods. 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie v prvej inštancii je pre obvod Mestského súdu Bratislava IV miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

8. Podľa § 13 CSP na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

9. Podľa § 14 CSP všeobecným súdom fyzickej osoby je súd, v ktorého obvode má fyzická osoba adresu trvalého pobytu.

10. Podľa § 14 ods. 3 zákona o UK, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

11. Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.), sídlom Mestského súdu Bratislava IV je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

12. Podľa § 261 ods. 1 a 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „ObZ“), táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti. (2) Touto časťou zákona sa spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti.

13. Podľa § 261 ods. 8 ObZ, pri použití tejto časti zákona podľa odsekov 1 a 2 je rozhodujúca povaha účastníkov pri vzniku záväzkového vzťahu.

14. Otázkou, ktorú bolo potrebné vyriešiť v tomto spore o nesúhlase s postúpením je, či predmetom tohto konania je občianskoprávny spor alebo obchodnoprávny spor.

V návrhu na vydanie platobného rozkazu žalobca uviedol, že zastupoval žalovaného v právnom spore vedenom na Okresnom súde Bratislava I (Mestskom súde Bratislava IV) pod sp.zn. B1-14C/251/2013, týkajúcom sa podnikateľskej činnosti žalovaného. Mestský súd Bratislava IV uznesením zo dňa 14.08.2024, sp. zn. B1-14C/251/2013-250, priznal žalovanému náhradu trov právneho zastúpenia v sume 2.795,83 eura, žalovaný však odmietol dohodu o kombinovanom spôsobe určenia zmluvnej

odmeny, odmietol vystaviť žalobcovi plnú moc na vymożenie priznaných trov právneho zastúpenia k rukám advokáta a namietal existenciu žalobcom navrhovanej dohody o zmluvnej odmene. Vzhľadom na v ust. § 24 ods. 3 a 4 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, žalobca vystavil žalovanému faktúru v zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení a ustanovení vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, pričom žalovaným zaplatenú časť odmeny vo výške 500,- eur započítal ako poskytnutú zálohu. Žalobca faktúru eviduje v účtovníctve a odviezol aj príslušnú sumu dane z pridanej hodnoty. Žalovaný faktúru v lehote splatnosti nezaplatil.

Okresný súd Banská Bystrica vo výzve zo dňa 23. januára 2025 uviedol, že posúdil vzťah medzi žalobcom a žalovaným s ohľadom na ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka ako spotrebiteľský vzťah. S uvedeným sa nestotožnil žalobca, ktorý v podaní zo dňa 3. februára 2025 uviedol, že súdny spor žalovaného (v ktorom bol zastúpený žalobcom ako advokátom) vyplýval zo zmluvy, na základe ktorej žalovaný vykonával podnikateľskú činnosť, pričom žalobca nemôže zodpovedať za to, že žalovaný napriek tomu, že jeho činnosť napĺňala všetky zákonné znaky podnikateľskej činnosti (podľa § 2 ods. 1 obchodného zákonníka a § 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní), si nesplnil svoju zákonnú registračnú povinnosť.

Okresný súd Banská Bystrica vydal dňa 5. februára 2025 platobný rozkaz č. k. 23Up/5/2025-14.

Žalovaný v odpore proti platobnému rozkazu uviedol, že peňažný nárok uplatnený žalobcom neuznáva v celom rozsahu. Uviedol, že v pôvodnom súdnom spore nekonal ako podnikateľ, nakoľko predmetom pôvodného súdneho sporu boli nepodnikateľské aktivity žalovaného, žalovaný nie je podnikateľom a teda ani účtovnou jednotkou či dokonca platiteľom DPH, nárok uplatnený žalobcom tak neeviduje vo svojom účtovníctve a neuviedol ho v kontrolnom výkaze podľa osobitného predpisu. Dodal, že skutočnosť, že ani žalobca žalovaného v pôvodnom súdnom spore nepovažoval za podnikateľa až min. do jesene 2024 preukazuje e-mailovou komunikáciou žalobcu zo dňa 20. decembra 2021 (správa, ktorou žalobca vyúčtoval žalovanému dojednanú zmluvnú hodinovú odmenu), ako aj zo dňa 17. júna 2022, kde uviedol aj nasledovné: „Ak nepotrebuje faktúru môžete zaslať na číslo účtu: IBAN: B. XXXX XXXX XXXX XXXXXXXX.“ Ak by žalobca považoval žalovaného v pôvodnom súdnom spore za podnikateľa, uvedené by nebolo predmetom dopytu zo strany žalobcu, nakoľko každý podnikateľ za účelom preukázania vynaložených nákladov do účtovníctva faktúru vždy jednoznačne potrebuje.

Žalobca vo svojom vyjadrení k odporu žalovaného uviedol, že trvá na tom, že daný súdny spor žalovaného (v ktorom bol zastúpený žalobcom ako advokátom) vyplýval zo zmluvy, na základe ktorej žalovaný vykonával podnikateľskú činnosť a to, že pri podnikaní v obchodných dokumentoch žalovaný riadne neoznačil svoje postavenie fyzickej osoby podnikateľa, resp. že žalobca v pôvodnom spore neoznačil žalovaného v zmysle zápisu v živnostenskom registri, je podľa žalobcu právne irelevantné. Podľa ustanovenia § 14 ods. 1 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov navrhol pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa CSP.

Okresný súd Banská Bystrica postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Mestskému súdu Bratislava III.

15. Pre posúdenie dôvodnosti nesúhlasu Mestského súdu Bratislava III s postúpením mu sporu Okresným súdom Banská Bystrica bolo primárne potrebné ustáliť, či v danom prípade ide o obchodnoprávny spor, ktorý ako pojem procesného práva nie je v predpisoch upravujúcich konanie pred súdmi v súkromnoprávných sporoch a iných súkromnoprávných veciach (CSP) definovaný, a preto je potrebné pre jeho vymedzenie vychádzať z predpisov hmotného práva upravujúcich obchodnoprávne vzťahy a občianskoprávne vzťahy, teda predovšetkým z Obchodného zákonníka ako *lex specialis* a Občianskeho zákonníka ako *lex generalis* (m. m. 5Ndc/13/2024).

„V súkromnom práve rozumieme pod záväzkovým vzťahom právny vzťah, v ktorom jeden subjekt (veriteľ) je oprávnený od druhého subjektu (dlžníka) „niečo“ požadovať (pohľadávka) a druhý subjekt je povinný „to“ (dlh) poskytnúť, t. j. zachovať sa tak, ako to zodpovedá oprávneniu veriteľa, pričom obidva subjekty sú individuálne určené a ich oprávnenia ani povinnosti nevyplyvajú z vlastníctva určitej veci, ale z iného osobitného dôvodu. Takýmto dôvodom vzniku záväzku môžu byť právne úkony, (najmä zmluvy), konštitutívne rozhodnutia štátnych orgánov, predovšetkým súdov, protiprávne úkony, iné právne dôvody ustanovené zákonom. ... V nadväznosti na ustanovenie § 1 ods. 2 kogentná právna norma obsiahnutá v ustanovení § 261 vyjadruje spôsob úpravy obchodných záväzkových vzťahov, t. j. ustanovuje podmienky, po splnení ktorých sa obligatórne uplatní úprava obchodného zákonníka v

záväzkových vzťahoch ako lex specialis ku všeobecnej úprave vykonanej v Občianskom zákonníku. ... Za základné kritérium uplatnenia režimu Obchodného zákonníka pri úprave záväzkových vzťahov bolo zákonodarcom v roku 1991 zvolené kritérium subjektu. Splnenie podmienky zákonom ustanoveného „statusu“ subjektu je vyžadované na obidvoch stranách právneho vzťahu. Primárnym subjektom obchodných záväzkových vzťahov je podnikateľ, ... Okrem požiadavky statusu podnikateľov je pri vzniku záväzku určujúca pre obligatórnu pôsobnosť Obchodného zákonníka aj zrejmá súvislosť s podnikateľskou činnosťou, a to pri vzniku záväzku na obidvoch stranách záväzkového vzťahu s prihliadnutím na všetky okolnosti vzniku záväzku, t. j. rozhodujúcou skutočnosťou je, ako sa účel vzniku záväzku javí pri objektívnom posúdení. Z uvedeného zákonného vymedzenia vyplýva, že záväzky vzniknuté v rámci predmetu podnikania (tzv. základné činnosti), ako aj záväzky vzniknuté z činností súvisiacich s predmetom podnikania (t. j. činností zabezpečujúcich chod a rozvoj podniku, tzv. akcesorické činnosti) sa budú subsumovať pod obchodné záväzkové vzťahy, t. j. budú mať charakter obchodných záväzkov a budú sa riadiť Obchodným zákonníkom.“ (Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2022, s. 1177, 1178; text zvýraznil najvyšší súd).

Nadväzujúc na vyššie uvedené najvyšší súd konštatuje, že na to, aby sa záväzkový vzťah mohol v zmysle § 261 ods. 1 ObZ charakterizovať ako obchodnoprávny, musia byť splnené zákonom ustanovené kritériá. Ide predovšetkým o povahu (právny status) sporových strán a povahu ich právneho vzťahu. Základnou podmienkou teda je, že musí ísť o záväzkový (právny) vzťah medzi podnikateľmi (subjektívne kritérium). Druhou podmienkou je, že záväzkový vzťah medzi podnikateľmi sa pri jeho vzniku, s prihliadnutím na všetky okolnosti, týka ich podnikateľskej činnosti. V danom prípade uvedené podmienky obchodného záväzkového vzťahu strán splnené nie sú.

16. Vzhľadom k argumentácii žalobcu, ktorý tvrdí, že vzťah so žalovaným pri poskytovaní právnych služieb bol založený v zmysle § 261 Obchodného zákonníka, pričom poukázal na konanie vedené pred Mestským súdom Bratislava I sp. zn. B1-14C/251/2013 a na skutočnosť, že žalovaný bol zapísaný v živnostenskom registri č. 110-182410 a ukončil podnikateľskú činnosť až dňa 1. júna 2015, najvyšší súd považuje za podstatné upozorniť na rozhodnutie Ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS260/2014, kde ústavný súd uvádza, že na rozdiel od krajského súdu sa prikláňa k aplikácii Obchodného zákonníka aj na vzťahy medzi podnikateľom a advokátom vrátane nárokov na náhradu škody spôsobenej advokátom za podmienky, že spĺňajú podmienky § 261 alebo § 262 Obchodného zákonníka. Z obsahu spisu, príloh, ani z Mestským súdom Bratislava III vyžiadaného rozsudku Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 14C/251/2013, zo dňa 20. októbra 2021 (akt. spis Mestského súdu Bratislava IV sp. zn. B1-14C/251/2013) však nevyplyva, že by medzi stranami sporu malo ísť o obchodný záväzkový vzťah.

Predmetom sporu je nárok žalobcu na zaplatenie žalovanej sumy z dôvodu, že žalovaný (fyzická osoba) - ako klient žalobcovi - ako advokátovi neuhradil žalobcom vyúčtovanú odmenu za poskytnutie služby právneho zastúpenia v konaní na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 14C/251/2013. Z uvedeného vyplýva, že ide o vzťah, ktorý nespadá pod obchodnozväzkové vzťahy upravené v § 261 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka, ani pod tzv. absolútne obchodnozväzkové vzťahy podľa § 261 ods. 6 Obchodného zákonníka, či fakultatívne obchodnozväzkové vzťahy podľa § 262 Obchodného zákonníka, a zároveň konanie nevyplyva ani z prvej a druhej časti Obchodného zákonníka.

V danom prípade nejde o obchodnoprávny spor, nakoľko nie sú splnené zákonné predpoklady, aby sa na tento záväzkový vzťah vzťahovali ustanovenia tretej časti ObZ a vzhľadom na skutočnosť, že predmetom konania je spor občianskoprávneho charakteru, Mestský súd Bratislava III nie je na prejednanie veci kauzálny príslušný.

17. Vzhľadom na adresu sídla žalovaného a povahu sporu ako občianskoprávneho, v ktorom nie je daná kauzálna príslušnosť Mestského súdu Bratislava III, je (vecne a miestne) príslušný súd na prejednanie veci Mestský súd Bratislava IV v zmysle § 12 ods. 2 CSP v spojení s § 13 a § 14 CSP.

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.